

ڪورونا وائرس وبائي مرض جهڙي صورتحال غلط ڄاڻ، افواهه ۽ ڪوڙين خبرن سبب معاشرتي ڏڦيڙ جو سبب بڻجي سگهي ٿي. جيئن پاڪستان ۾ ڊينگي بخار، ٻوڏ ۽ زلزلن سبب ٿيندڙ نقصان قومي سطح تي ڏٺو ويو آهي. وبا ڦهلائڻ سان گڏ ڏسڻ ۾ اچي ٿو ته ڪوڙيون خبرون، ڪهاڻيون ۽ غلط افواهه ڦهلجي رهيا آهن، جنهن سبب معاشرو بدامنيءَ جو شڪار ٿي رهيو آهي. ان تصديق ٿيل ڄاڻ جو ڦهلائڻ معاشرتي ڏڦيڙ جو سبب بڻجي سگهي ٿو.

اهڙي صورتحال کي نظر ۾ رکندي اڪائونٽبيلٽي ليڊ پاڪستان (آي ايل پي) يورپي يونين جي مالي تعاون ۽ دي ايشيا فائونڊيشن (ٽي آي ايف) پاڪستان جي فني تعاون سان ڪورونا وائرس سڀو ايڪٽس مهم (سي سي سي) شروع ڪئي آهي. ان مهم ذريعي غلط افواهه کي ختم ڪيو وڃي ٿو، باقاعديءَ سان حقيقتن جي ڄاڻ پڙتال، ڊيٽا جي ترڪيب سازي، ۽ هر هفتي معلوماتي بليٽن تيار ڪرڻ لاءِ ورڇوئل فورمز طلب ڪيا ويندا آهن. ان بليٽن ۾ اهم حڪومتي فيصلن، ڏسجنڊڙ مواد، ڪميونٽي جي راڻن، افواهه کي درست معلومات ذريعي ظاهر ڪرڻ، درست خدشن، ۽ صحت ۽ ٻين معاملن بابت مقامي سطح تي آئندڙ سوالن کي به شامل ڪيو وڃي ٿو. ان جو مقصد پاڪستان ۾ موجود ڪمزور طبقن يعني اقليتن، مذهبي اقليتن، مهاجرن، اسمگلنگ جو نشانو بڻجنڊڙ فردن، قيدين، عورتن، بي گهر ماڻهن، ٽرانسجينڊر فردن، معذور ماڻهن، تشدد جو نشانو بڻجنڊڙ ماڻهن ۽ ٻين پنتي پيلن خاص طور تي خيبر پختونخواهه ۽ سنڌ جي پنتي پيل طبقن ۾ شعور کي فروغ ڏيڻ آهي. ان هفتيوار بليٽن جو انگريزي، سنڌي ۽ پشتو (آڊيو) ۾ ترجمو به ڪيو ويندو آهي. ان بليٽن کي سڀني اسٽيڪ هولڊرز، مقامي حڪومتي سرويٽن، ميڊيا، ليگل ايڊ سينٽرز، ڪميونٽي ريڊيو، لرننگ سينٽرز، سول سوسائٽي تنظيم، ۽ هيومنيتيرين نيٽ ورڪس سان گڏ آن لائين ۽ آف لائين ذريعتن سان به شيئر ڪيو وڃي ٿو. انهن کي اڪائونٽبيلٽي ليڊ جي ويب، ۽ سوشل ميڊيا پيجز سان گڏوگڏ وسيع ريڊيو چينلز تي مقامي ٻولين ۾ به نشر ڪيو وڃي ٿو.

پاڪستان ۾ COVID-19 جي موجوده صورتحال

مڪمل وصولي
518,164

مڪمل موت
12,218

مڪمل فعال ڪيس
29,981

مڪمل تصديق ٿيل ڪيس
560,363

ريڪوريز	موت	تصديق ٿيل ڪيس	فعال ڪيس	صوبو
229,645	4,183	252,719	18,891	سنڌ
150,638	4,994	162,875	7,243	پنجاب
65,213	1,980	69,164	1,971	ڪي پي ڪي
40,599	483	42,401	1,319	اسلام آباد
8,637	279	9,359	443	ڪاشمي
18,629	197	18,916	90	بلوچستان
4,803	102	4,929	24	گليگت بالٽيسن

ذريعو: <http://covid.gov.pk/stats/pakistan>

يورپيئن يونين جي مالي
تعاون سان

accountabilitylab
PAKISTAN

The Asia Foundation

هن اشاعتي مواد کي يورپيئن يونين جي مالي تعاون کان ممڪن بڻايو ويو آهي جيئن هن جي مندرجات کي ذمه داري مڪمل طور پر اڪائونٽبيلٽي ليڊ پاڪستان جي ذمي آهي. ۽ ضروري نه آهي ته يورپيئن يونين هن ۾ پيش ڪيا ويا خيالات کان متفق هجن

حقيقت

افواهه

ڪورونا وائرس ڦهلجڻ سبب ڪجهه غلط افواهه گذريل ڪجهه مهينن کان ملڪي، قومي ۽ بين الاقوامي سطح تي ڦهلجي رهيا آهن.

ڪووڊ 19 جي ويڪسين انساني جسم لاءِ نقصانڪار آهي.

افواهه

ڪنهن به ويڪسين جي تياري جي دوران ان جي سمورن جزن ۽ دوا جي مقدار کي ڪيترائي ڀيرا چڪاس ڪيو ويندو آهي جيئن اهو انساني جسم لاءِ نقصانڪار نه هجي. ويڪسين جا تمام گهڻا جزا هوندا آهن جيڪي انسان کي لڳڻ کان اڳ ۾ چڱيءَ ريت ٽيسٽ ڪيا ويندا آهن. ويڪسين جو پهريون تجربو جانورن تي ڪيو ويندو آهي ته ڇا انهن کي هن ويڪسين سان مسئلو ته نٿو ٿئي. ان کانپوءِ ان جا هزارن ماڻهن تي اسپتالن جي اندر تجربا ڪيا ويندا آهن. تنهن کانپوءِ ئي اها عام ماڻهن جي لاءِ دستياب ڪئي ويندي آهي. اسپتالن ۾ تجربن جي دوران سڀ کان پهريون ڪم ويڪسين کي ڪنهن به نقصانڪار اثر کان پاڪ پنائڻ هوندو آهي.

عوام الناس لاءِ دستياب هجڻ کان اڳ ۾ هر ويڪسين کي حفاظتي نقطه نظر سان چڱيءَ طرح پرڪيو ويندو آهي. ان طرح ويڪسين تيار ڪندڙ ادارا ان ۾ شامل سمورن جزن کي چڱيءَ طرح جانچيندا ۽ پرڪيندا آهن. جيئن اها انساني استعمال لاءِ محفوظ ثابت ٿئي.

(ذريعو ؛ صحت جو عالمي ادارو)

حقيقت

حامله خواتين ۾ ڪرونا جا اثرات وڌيڪ هجڻ جا امڪان هوندا آهن.

حامله خواتين يا اهڙيون عورتون جن کي ويجهڙائي ۾ حمل ٿيو هجي ۽ انهن جو وزن وڌيڪ هجي ، وڏي عمر جون هجن ۽ پهريائين کان بلڊ پريشر يا شگر جهڙين طبي پيچيدگين جو شڪار هجن ، تن ۾ ڪووڊ 19 جي مرض جي وڏي وڃڻ جو وڌيڪ خطرو هوندو آهي. جڏهن حامله خواتين کي سنجيده نوعيت جو مرض لڳندو آهي ته انهن کي توليدي عمر جي غير حامله خواتين جي نسبت وڌيڪ توجه جي ضرورت هوندي آهي. اسان ڄاڻون ٿا ته حامله خواتين جي جسم ۽ مدافعتي نظام ۾ تبديلين جي سبب انهن جي ڦڦڙن ۾ انفڪشن جو وڌيڪ خطرو هوندو آهي. ان ڪري اهو تمام ضروري آهي ته هو پنهنجو پاڻ کي ڪرونا وائرس کان بچائڻ لاءِ وڌيڪ احتياط ڪن. ۽ ڪنهن به اهڙي علامت مثال ، بخار ، ڪنگهه يا ساهه کڻڻ ۾ تڪليف جي صورت ۾ پنهنجي ڊاڪٽر سان رابطو ڪن.

(ذريعو ؛ سي ڊي سي ، صحت جو عالمي ادارو)

يورپيئن يونين جي مالي
تعاون سان

accountabilitylab
PAKISTAN

The Asia Foundation

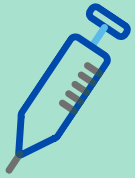
هن اشاعتي مواد کي يورپيئن يونين جي مالي تعاون کان ممڪن بڻايو ويو آهي جيئن هن جي مندرجات کي ذمه داري مڪمل طور پر اڪائونٽيبلٽي لئب پاڪستان جي ذمي آهي. ۽ ضروري نه آهي ته يورپيئن يونين هن ۾ پيش ڪيا ويا خيالات کان متفق هجن

سنڌ ۾ 7300 کان وڌيڪ صف اول جي اهلڪارن ڪووڊ 19 جي ويڪسين هٽائي ڇڏي.

6 فيبروري 2021 تائين صوبي سنڌ ۾ **7300 کان وڌيڪ طبي اهلڪارن** ڪرونا وائرس جي ويڪسين لڳرائي ڇڏي هئي. محڪمه صحت سنڌ جي پاران جاري ڪيل انگن اکرن مطابق ڪراچيءَ جي خالق ڏنو هال ويڪسينيشن سينٽر ۾ **1192** ، جناح اسپتال ۾ **462** ، ڊاٽو يونيورسٽيءَ جي اوجها ڪيمپس ۾ **558** ، قطر اسپتال اورنگي ۾ **551** ، سنڌ گورنمينٽ اسپتال ڪراچيءَ ۾ **255** ، لياقت آباد اسپتال ۾ **615**.

چلڊرين اسپتال ۾ **268** ، سنڌ گورنمينٽ اسپتال ۾ **772** ، ملير جي اربن هيلٿ يونٽ ٿڌو نالو ۾ **881** ، لياقت يونيورسٽي آف ميڊيڪل اينڊ هيلٿ سائنس ۾ **724** ۽ شهيد بينظيرآباد ايم سي ايڇ سينٽر ۾ **1121** صف اول جا طبي اهلڪار ڪووڊ 19 جي ويڪسين هٽائي چڪا آهن .

خيبر پختونخواهه جي طبي عملي طرفان ڪووڊ 19 جي ويڪسين لڳرائڻ ۾ عدم دلچسپي.

گذريل هفتي خيبرپختونخواهه جي محڪمه صحت سڄي صوبي ۾ 30 هزار ماڻهن تي مشتمل طبي عملي کي ويڪسين لڳائڻ لاءِ **ويڪسين جا 16 مرڪز قائم** ڪيا. نيشنل ڪمانڊ آپريشن سينٽر (اين سي او سي) روزانه صف اول جي طبي عملي کي لڳائڻ لاءِ **ويڪسين جون 800 خوراڪون** مهيا ڪري رهيو آهي جن ۾ **50** خوراڪون هڪ مرڪز کي فراهم ڪيون وينديون آهن . تنهن هوندي به اڃان تائين ابتدائي حدف 3200 جي مقابلي ۾ 4 ڏينهن ۾ صرف **408 اهلڪارن کي ويڪسين** لڳي سگهي آهي. ان ڪري محڪمه صحت هاڻي اين سي او سي کي درخواست ڪندو ته اسپتالن جي طبي عملي کي به اين سي او سي سان گڏ رجسٽريشن جي اجازت ڏني وڃي.

طبي ماهرين طبي عملي طرفان ڪووڊ 19 جي حوالي سان **خدشات ختم ڪرائڻ** لاءِ موثر مهم هلائڻ جي سفارش ڪئي آهي. ڇو ته اها نئين ويڪسين آهي تنهنڪري تمام گهڻا طبي اهلڪار ان ويڪسين جو بين اهلڪارن تي ٿيندڙ اثر جو انتظار ڪري رهيا آهن . هڪ ڊاڪٽر جي راءِ مطابق ” هي ويڪسين معروف ڊاڪٽرن ۽ شخصيتن کي لڳائي وڃي جيئن طبي عملي کي تحريڪ ملي. ڪووڊ 19 جي ويڪسين جي گهرج وڌائڻ لاءِ عوامي آگاهي مهم هلائڻ جي به ضرورت آهي.“

يورپيئن يونين جي مالي
تعاون سان

accountabilitylab
PAKISTAN

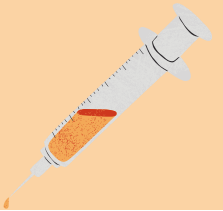

The Asia Foundation

هن اشاعتي مواد کي يورپيئن يونين جي مالي تعاون کان ممڪن بڻايو ويو آهي جيئن هن جي مندرجات کي ذمه داري مڪمل طور پر اڪائونٽيبلٽي لئب پاڪستان جي ذمي آهي. ۽ ضروري نه آهي ته يورپيئن يونين هن ۾ پيش ڪيا ويا خيالات کان متفق هجن

ڪوڊ ويڪسين لڳرائڻ کانپوءِ ڇا ٿيندو آهي ؟

جڏهن اوهان کي ويڪسين لڳي وڃي ته پوءِ اوهان کي ڇا ڪرڻو آهي . صحت جي عالمي اداري جي ڊاڪٽر ڪيٿرائين او برائين اهڙن ڪجهه سوالن جا جواب ڏئي ٿي .

- جيڪا ويڪسين اسان هن وقت لڳرائي رهيا آهيون اها **ٻن خوراڪن** ۾ لڳي ٿي. پهرين خوراڪ تقريبن ٻن هفتن ۾ جسم ۾ سٺو مدافعتي نظام پيدا ڪندي آهي ۽ ٻي خوراڪ کانپوءِ جسم ۾ مدافعتي نظام نهايت طاقتور ٿي ويندو آهي. تنهن هوندي به اڃان تائين اهو واضح نه ٿي سگهيو آهي ته ويڪسين لڳرائڻ کانپوءِ ڪيتري عرصي تائين مدافعتي نظام ۾ اها قوت موجود رهندي.
- ويڪسين جي طبي آزمائش ۾ اها ڳالهه واضح ٿي چڪي آهي ته ويڪسين ماڻهن کي ڪرونا کان بچائي ٿي تنهن هوندي اهو اڃا تائين واضح نه ٿي سگهيو آهي ته ڇا اهڙا ماڻهو جن ۾ اهو وائرس موجود آهي انهن جي **وائرس پڪڙجڻ کي به روڪي ٿي يا نه** . جيتوڻيڪ انهن ۾ ان مرض جا اثرات به نه هجن.
- ويڪسين لڳرائڻ کان پوءِ به اسان کي حفاظتي تدابير وٺڻ گهرجن ڇو ته اڃان تائين محققين اها ڄاڻ حاصل ڪرڻ ۾ مصروف آهن ته هي ويڪسين ڇا ڪري سگهي ٿي ، اوهان کي اها ويڪسين ٻين طرفان اهو مرض لڳڻ کان روڪي ٿي يا نه . وڌيڪ لاءِ ويڪسين جي پهچ اڃا تائين مختلف عمرين جي ماڻهن کي **مرحله وار** ٿي رهي آهي جنهن سبب ضروري آهي ته اوهان پنهنجي اردگرد جي ماڻهن کي ڪرونا وائرس کان بچائڻ لاءِ طئي شده احتياطي تدبيرن تي عمل درآمد ڪريو.

(ذريعو ؛ صحت جو عالمي ادارو)

هينين علامتون:

هينين شديد علامتون:

1166

علامتون آهن پنهنجي ڊاڪٽر يا COVID-19 جيڪڏهن توهان وٽ ڪورونا وائرس هيلپ لائن سان رابطو ڪريو

يورپيئن يونين جي مالي
تعاون سان

accountabilitylab
PAKISTAN

The Asia Foundation

هن اشاعتي مواد کي يورپيئن يونين جي مالي تعاون کان ممڪن بڻايو ويو آهي جيئن هن جي مندرجات کي ذمه داري مڪمل طور پر اڪائونٽيبلٽي لئب پاڪستان جي ذمي آهي. ۽ ضروري نه آهي ته يورپيئن يونين هن ۾ پيش ڪيا ويا خيالات کان متفق هجن

مان پنهنجي ٿيسٽ ڪاٿان ڪرائي سگهان ٿي / سگهان ٿو؟

اسلام آباد	صحت جا قومي ادارا پارڪ روڊ ، چڪر شهزاد ، اسلام آباد
ڪراچي	آغا خان يونيورسٽي اسپتال ، اسٽيڊيم روڊ ، ڪراچي ، سنڌ
حيدرآباد	لياقت يونيورسٽي آف ميڊيڪل ۽ هيلٿ سائنسز (لمس) ، لبرٽي مارڪيٽ سرڪل ، ويجهو لياقت يونيورسٽي اسپتال ، حيدرآباد ، سنڌ
خيرپور	گمبٽ انسٽيٽيوٽ آف ميڊيڪل سائنسز ، گمبٽ ، خيرپور ، سنڌ
پشاور	حيات آباد ميڊيڪل ڪمپليڪس ، 4 فيز 4 حيات آباد ، پشاور ، ڪي پي ڪي
مردان	چغتائي ليڊ ويجهو الغيرز بينڪ ، مردان پوائنٽ ، شمسي روڊ ، مردان ، ڪي پي
هري پور	ايسلز ليڊز ، ٽي ايم اي پلازا دڪان نمبر 6 ، نزد گرلز ڊگري ڪاليج سرڪل روڊ هريپور ، ڪي پي ڪي
لاهور	شوڪت خانم ميموريل اسپتال ، 7 اي بلاڪ آر. 3 ايم اي جوهر ٿاڻون ، لاهور ، پنجاب
ملتان	نشتر اسپتال ، نشتر روڊ ، جسٽس حامد ڪالوني ، ملتان ، پنجاب
راولپنڊي	آرمي فورسز انسٽيٽيوٽ آف پيٿالاجي رينج روڊ ، سي ايم ايڇ ڪمپليڪس ، راولپنڊي ، پنجاب
کوئٽه	فاطمه جناح اسپتال بهادر آباد ، وحدت ڪالوني ، کوئٽه
مظفر آباد	عباس انسٽيٽيوٽ آف ميڊيڪل سائنسز (اي ايم ايس) امبور ، مظفر آباد ، آزاد ڪشمير
گلگت	ضلعي هيڊ ڪوارٽر اسپتال اسپتال روڊ ، گلگت ، جي بي

وڌيڪ شهرن جي ڳولا ڪريو COVID-19 صحت جو صلاحڪار پليٽ فارم

[COVID-19 Health Advisory Platform](#)

ذريعي
WhatsApp
اسان جون باقاعده
اپڊيٽ حاصل ڪرڻ

1. اسان جو نمبر شامل ڪريو +92 60 080 6146 رابطي جي طور تي.
2. واٽسپس تي پيغام طور ”پاڪستان“ لفظ موڪليو.

يورپيئن يونين جي مالي
تعاون سان

accountabilitylab
PAKISTAN

The Asia Foundation

هن اشاعتي مواد کي يورپيئن يونين جي مالي تعاون کان ممڪن بڻايو ويو آهي جيئن هن جي مندرجات کي ذمه داري مڪمل طور پر اڪائونٽيبلٽي ليڊ پاڪستان جي ذمي آهي. ۽ ضروري نه آهي ته يورپيئن يونين هن ۾ پيش ڪيا ويا خيالات کان متفق هجن